

Asia: VN/35738/2024

Lausuntopyyntö metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevista laki- ja asetusluonnoksista

Kommentit hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Yleinen lausuntonne kokeiluhankkeiden tuista

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Koneyrittäjät toteaa, että hallituksen esitysluonnoksen lähtökohdat ovat kannatettavat ja valittujen pilotoitavien työlajien tavoitteet perusteltuja. Metsätalouden uusien tukimallien pilotointi on hyödyllistä, koska pilotoinnin avulla saadaan varmasti tärkeää tietoa metsätalouden seuraavan kannustejärjestelmän valmisteluun. Tieto ja kokemukset ovat hyödyllisiä pilotointien onnistuessa, mutta myös silloin, jos pilotoinnit eivät kannusta maanomistajia tai toimijoita suunnitellulla tavalla. Tukimallien tulisi olla riittävän yksinkertaisia, jotta ne olisivat houkuttelevia ja siten ohjaisivat toimintaa.

Koneyrittäjät pitää erityisen tärkeänä, että esitetyt pilotoitavat työlajit tukevat ennallistamisasetuksen toimeenpanoa. Ennallistamisasetuksen toimeenpano on valtava ponnistus, joka tulee toteuttaa siten, että toimeenpano edistää suomalaista elinkeinorakennetta. Pilotoitavat työlajit ovat tässä mielessä hyvin valittuja.

Koneyrittäjät korostaa, että vaikka metsätalouden uusien tukimallien kehittäminen ja pilotointi on tärkeää, ensisijaisesti tulisi varmistaa nykyisen Metka-järjestelmän toimivuus. Nykyisen tukimallin hakemukset ja toteutusilmoitukset tulee pystyä käsittelemään nopealla aikataululla ja päätökset sekä maksatus tekemään ilman ylimääräistä viivettä. Pilotointien toteutus ja niiden vaatimien järjestelmien valmistelu Suomen metsäkeskuksessa ei saa heikentää tai hidastaa nykyisen tukijärjestelmän hallintoa ja toteutusta. Lisäksi pilotointi tulisi voida tehdä mahdollisimman pitkälle ilman kalliita ja resursseja kuluttavia tietojärjestelmämuutoksia. Valmistelutekstissä mainitaan tietojärjestelmämuutoksia tarvittavan sekä metsäkeskuksessa että toimijoiden järjestelmiin. Jos ei ole varmuutta tulosperusteisten tukimallien jatkuvuudesta, niin epäilemme toimijoiden halua lähteä tekemään tietojärjestelmämuutoksia vain kokeillakseen uudenlaisen tukijärjestelmän toimivuutta. Tämäkin seikka puoltaisi sitä, että pilotointi pyrittäisiin tekemään ilman suuria kustannuksia aiheuttavia tietojärjestelmämuutoksia.

Muu palautteenne seuraavista asioista

Taimikon ja nuoren metsän hoito (13 §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Koneyrittäjät katsoo, että esitetty malli taimikon ja nuoren metsän hoidon tueksi on rakenteeltaan perusteltu, mutta asetuksessa esitettävät tukitasot johtavat todennäköisesti oikea-aikaisen taimikonhoidon vähenemiseen nykyiseen verrattuna. Tämä ei ole metsäpolitiikan tavoitteiden mukaista eikä kansantalouden näkökulmasta järkevää. Perusteluissa mainitaan lehtipuuosuuden kasvattamisen insentiiviksi korkeampi tukitaso. Mutta on kikkailua rakentaa se niin, että aiempaa tukitasoa alennetaan ja lehtipuuosuutta nostamalla saavutetaan aiempi tukitaso. Lisäksi tukitaso lehtipuuosuuden kasvattamiseksi on 20 e/ha korkeampi, jos lehtipuuosuus täyttää ehdot. Perustelutekstissäkin todetaan lehtipuuosuuden kasvattamisen alentavan tulevaisuuden tulojen nettohyökyarvoa neljästäkymmenestä jopa yli tuhanteen euroon hehtaarilta kasvupaikasta riippuen. Jos asiaa katsoo taloudelliselta kannalta, niin tukitasossa ei ole kannustetta nostaa lehtipuuosuutta.

Suojavyöhykkeen jättäminen (23 b §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Esitysluonnoksessa todetaan, että tukea suojavyöhykkeen jättämiselle on haettava ennen toimenpiteiden aloittamista ja toimenpiteet saadaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt hakemuksen ja toteuttamissuunnitelman. Koneyrittäjät toteaa, että jotta hakkuiden ajoitukseen ei tule tarpeettomia viiveitä, olisi syytä jättää suojavyöhykkeet hankehaun ulkopuolelle. Järkevintä olisi muodostaa tuelle selkeät kriteerit ja myöntää tuki ehdot täyttäviin kohteisiin. Tukea saisi kalenterivuoden aikana ne kohteet, joihin määrärahat riittävät. Hakemukset arvioidaan hakujärjestyksessä. Ja kyseinen prosessi tulee viedä läpi nopeasti.

Jos suojavyöhykkeen jättäminen pidetään hankehaun piirissä, niin ehdot vaikuttavat siltä, että maanomistajalle on kannattavampaa jättää lyhyt suojavyöhyke kuin pitkä suojavyöhyke. Jos esimerkiksi jätetään 100 m pitkä ja 40 m leveä suojavyöhyke 100 m³/ha puustomäärällä, niin 50 €:n kuutiohinnalla tulonmenetys olisi 2000 euroa. Hyvityspisteitä tulee tällaisesta 2, jolloin vertailuluku olisi 1000. Vastaavasti 301 m:n suojavyöhyke 40 metrin levyisenä olisi 1,2 ha ja tulonmenetys edellisin ehdoin olisi 6000 e. Hyvityspisteitä saisi esityksen mukaan silloin 3, jolloin vertailuluku olisi 2000. Lyhyt suojakaista kannattaisi hakea 3900 euron hintaisena, koska silloinkin vertailuluku olisi alle 2000 ja se voitaisi pidemmän suojakaistan. Hyvityspistetaulukko pitäisi arvioida uudelleen, jotta enemmästä suojakaistasta saisi suhteessa paremman hyvityksen. Se kait on tavoitteena. Lisäksi hakkuiden aloittamisen rajoittamisesta potentiaalisen suojavyöhykkeen ulkopuolella ei tulisi säätää, vaan se on jätettävä maanomistajan harkintaan.

Suon ennallistaminen (23 c §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Esityksen 23 c §:n toisen momentin ensimmäisen kohdan mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hoidettavalla kohteella on ennallistamisasetuksen liitteessä 1 mainittu luontotyyppi, joka ei ole mainitun asetuksen 3 artiklan 4 kohdan tarkoittamassa hyvässä tilassa. Koneyrittäjät katsoo, että direktiiviluontotyypit ja niiden tilaluokitukset eivät ole erityisen laajasti tiedossa maanomistajien tai metsäalan toimijoiden keskuudessa. Siten metsäkeskuksen tulee esityksen toteutuessa antaa tarvittaessa maanomistajille ja toimijoilla neuvontaa edellä mainittuihin luontotyyppihin liittyen. Esitys tarkoittaa samalla sitä, että koska direktiiviluontotyypeistä on heikosti paikkatietoa, metsäkeskuksen tulee tehdä itsenäisesti tulkintaa direktiiviluontotyyppihin liittyen. Yleisesti ottaen Koneyrittäjät näkee tämän tarkoituksenmukaisena metsäisten luontotyyppien osalta.

Lehdon luonnonhoito (23 d §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Esityksen 23 d §:n toisen momentin ensimmäisen kohdan mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hoidettavalla kohteella on ennallistamisasetuksen liitteessä 1 mainittu luontotyyppi, joka on lehto ja joka ei ole mainitun asetuksen 3 artiklan 4 kohdan tarkoittamassa hyvässä tilassa. Koneyrittäjät katsoo, että direktiiviluontotyypit ja niiden tilaluokitukset eivät ole erityisen laajasti tiedossa maanomistajien tai metsäalan toimijoiden keskuudessa. Siten metsäkeskuksen tulee esityksen toteutuessa antaa tarvittaessa maanomistajille ja toimijoilla neuvontaa edellä mainittuihin luontotyyppihin liittyen. Esitys tarkoittaa samalla sitä, että koska direktiiviluontotyypeistä on heikosti paikkatietoa, metsäkeskuksen tulee tehdä itsenäisesti tulkintaa direktiiviluontotyyppihin liittyen. Yleisesti ottaen Koneyrittäjät näkee tämän tarkoituksenmukaisena metsäisten luontotyyppien osalta.

Tarjouskilpailumenettelyn toimivuus (11 a §, 25 a-d §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Tarjouskilpailumenettely sopinee soiden ennallistamishankkeisiin sekä lehtojen luonnonhoitohankkeisiin, mutta ei niinkään suojakaistojen leventämisen tukemiseen. Suojakaistat liittyvät uudistushakkuihin ja siten ne ovat kytköksissä lähes varmuudella merkittäviin puukauppakohteisiin. Puukauppoja tehdään markkinavetoisesti. Täten puukauppakohteeseen liittyvä suojakaista merkittävän virtavesikohteen äärellä vaikeuttaa taikka hidastaa puukaupantekoa, jos suojakaistan osalta pitää odottaa kilpailutusta/hankehakua. Kaiken lisäksi hankehaussa voi jäädä häviölle, jolloin voi mennä ohi niin puukauppa kuin tukikin.

Hoito- ja kunnossapitovelvoite (40 §)

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Koneyrittäjät näkee ongelmallisena, että esitysluonnoksessa ei ole käsitelty ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoitetta tai sen suhdetta toteutettaviin pilotteihin. Mikäli soiden ennallistamisella tai lehtojen hoidolla direktiiviluontotyyppi saadaan ei hyvästä tilasta hyvään tilaan, muodostuuko kyseisille kohteille ennallistamisasetuksen kautta rajoitteita, joita esitysluonnoksessa ei tuoda esille? Koneyrittäjät katsoo, että tätä olisi tärkeä selkeyttää jatkovalmisteluissa.

Muut muutokset (lakiehdotus 5 §, 8 §, 10 §, 16 a §, 23 a §, 33 §, 35 §, 46 §)

-

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

Koneyrittäjien lausunto/ vtj Simo Jaakkola:

Hallituksen esityksessä on arvioitu tarvittaviksi tietojärjestelmäkustannuksiksi 530 000–600 000 euroa, joka on Koneyrittäjien näkemyksen mukaan merkittävän paljon. Hallituksen esityksen luonnoksessa lisäksi arvioidaan pilotoinnin hallinnoinnista aiheutuvia kustannuksia. Hallinnoinnin kustannukset ja tietojärjestelmäinvestoinnin yhteensä aiheuttaisivat 930 000–1 000 000 euron kustannukset, joka olisi suhteellisen paljon, jos kokeiluihin yhteensä käytettäisiin luonnoksessa esitetty kolme miljoonaa euroa. Lisäksi tiedotukseen, koulutukseen ja neuvontaan arvioidaan tarvittavan 150 000 euroa vuosina 2026 ja 2027. Koneyrittäjät toteaa, että jatkovalmistelussa tulisi löytää keinoja, joilla pilotoinnin tehokkuutta ja valtion rahan käytön ohjautumista varsinaiseen tekemiseen voitaisiin edistää.

Koneyrittäjät katsoo, että lehtipuuosuuden kasvattamisen ympäristövaikutukset ja vaikutukset metsänomistajiin on arvioitu hallituksen esitysluonnoksessa hyvin varovaisesti. Tarkastelussa viitataan vain hoito- ja kunnossapitovelvoitteen ajanjaksoon, vaikka tavoitteena lienee pitempiaikainen vaikutus. Koneyrittäjät katsoo, että vaikutus olisi myös todellisuudessa pitempiaikainen. Toisaalta lehtipuuosuuden lisääminen lisäänee metsien resilienssiä, joka voi aikaansaada myös taloudellisia hyötyjä.

Koneyrittäjät esittää, että esitysluonnoksessa oleva maininta ” Luonnonvarakeskus on arvioinut, että suoluontotyyppejä olisi ennallistettava vuoteen 2030 mennessä noin 532 000 hehtaaria” tulisi poistaa. Kyseinen Luonnonvarakeskuksen arviointi perustui ennallistamisasetuksen luonnoksiin, eikä hyväksytyyn ennallistamisasetukseen. Kansallinen ennallistamissuunnitelma on vasta valmisteilla, eikä EU-lainsäädännön edellyttämästä tarpeesta ole vielä olemassa hyvää arviota.

Koneyrittäjät arvioi, että vastoin esitysluonnosta, pilottihankkeilla ei olisi käytännössä vaikutusta syrjäisten maaseutualueiden työllisyyteen. Koneyritykset työllistävät näillä alueilla nykyisin tuhansia suomalaisia, mutta esityksen toteutuminen ei juurikaan muuttaisi tilannetta suuntaan tai toiseen.

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Kommentit valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksista

Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen määrä (8 §)

Koneyrittäjät katsoo, että lehtipuuosuuden kasvattamisen tulisi olla kannustavaa suhteessa taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen nykytasoon. Siten varmistettaisiin, että oikea-aikaisen taimikonhoidon työmäärät eivät laskisi nykytasoon verrattaessa. Esitys on, että tuen ehdot kokonaisuutena heikkenevät.

Kokeiluhankkeiden tukiehdot

Taimikon ja nuoren metsän hoitokäsittelyn jälkeinen lehtipuun osuus (7 a §)

-

Suojavyöhyke (30 b §)

-

Ennallistettava suo (30 d §)

-

Lehdon luonnonhoidon kohde (30 f §)

-

Kokeiluhankkeiden valintaperusteet

Suojavyöhykkeen jättäminen (30 c § ja liite 1)

Ehdot vaikuttavat siltä, että maanomistajalle on kannattavampaa jättää lyhyt suojavyöhyke kuin pitkä suojavyöhyke. Jos esimerkiksi jätetään 100 m pitkä ja 40 m leveä suojavyöhyke 100 m³/ha puustomäärällä, niin 50 €:n kuutio hinnalla tulonmenetys olisi 2000 euroa. Hyvityspisteitä tulee tällaisesta 2, jolloin vertailuluku olisi 1000. Vastaavasti 301 m:n suojavyöhyke 40 metrin levyisenä olisi 1,2 ha ja tulonmenetys edellisin ehdoin olisi 6000 e. Hyvityspisteitä saisi esityksen mukaan silloin 3, jolloin vertailuluku olisi 2000. Lyhyt suojakaista kannattaisi hakea 3900 euron hintaisena, koska silloinkin vertailuluku olisi alle 2000 ja se voittaisi pidemmän suojakaistan. Hyvityspistetaulukko pitäisi arvioida uudelleen, jotta isommasta suojakaistasta saisi suhteessa paremman hyvityksen. Se kait kuitenkin on esityksen tavoitteena.

Suon ennallistaminen (30 e § ja liite 2)

-

Lehdon luonnonhoito (30 g § ja liite 3 ja 4)

-

Kokeiluhankkeiden tuloksen saavuttamisen pisteytys

Suon ennallistaminen (30 h § ja liite 5)

-

Lehdon luonnonhoito (30 h § ja liite 6)

-

Asetuksen vaikutukset

Miten arvioitte asetuksen pääasiallisia vaikutuksia (luku 4)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Kommentit maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muutosehdotuksista

Hakemuksella ilmoitettavat tiedot (2 §, 3 §, 4 §, 5 §, 6 §)

Koneyrittäjät toteaa, että 6 §:ssä lehtojen ja soiden ennallistamisen hakemuksen ennakkotiedoissa pitäisi enemmän puhua hakijan arviosta koskien direktiiviluontotyyppiä tai sen tilaa.

Toteuttamissuunnitelmasta (7 §, 13 a §, 13 b §) ja toteutusilmoituksella ilmoitettavista tiedoista (14 §, 15 §, 21 a-d §) ei ole lausuttavaa.

Toteuttamissuunnitelma (7 §, 13 a §, 13 b §)

-

Toteutusilmoituksella ilmoitettavat tiedot (14 §, 15 §, 21 a-d §)

-

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Simo Jaakkola
Koneyrittäjät ry:n varatoimitusjohtaja